

November 2018

UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT – HVEM, HVOR OG HVORDAN VI TILTRÆKKER DE RIGTIGE

Sammenfatning og anbefalinger fra Axcelfutures advisory board for globalisering

-AXCELFUTURE

FORORD

Globalisering handler om langt mere end eksport og import frem og tilbage over landegrænserne. Globaliseringen af arbejdskraften spiller en stadig større rolle i dansk økonomi. Tænk, at der lige nu er flere udenlandske ansatte i de danske virksomheder, end der er arbejdsløse i Danmark. Det er et af de interessante tal i Axcelfutures rapport om udenlandsk arbejdskraft.

Billigere transport, hurtigere kommunikation og uddybningen af den europæiske integration er nogle af de stærke drivkræfter.

Danske virksomheder efterspørger kompetencer, der ikke nødvendigvis findes i Danmark – i hvert fald ikke i tilstrækkeligt omfang. Det vil derfor ofte være nødvendigt for virksomheder at rekruttere fra udlandet for at få besat specialiserede jobfunktioner.

Danske virksomheder er i skarp konkurrence med virksomheder fra hele verden om de største talenter og skarpeste hjerner. Derfor er det ikke nok bare at tilbyde virksomhederne gode muligheder for at hente arbejdskraften ind over grænsen. Det skal også være attraktivt for udlændinge at arbejde og bosætte sig i Danmark. Danmark har meget at byde på gennem et velfungerende samfund, flade strukturer på arbejdspladsen og i samfundet, god "work/life-balance" og fleksibiliteten på arbejdspladserne.

Hvis der er en udfordring, så er det tilstrømningen af lavtuddannet arbejdskraft. Forskellige studier viser, at lavtuddannet udenlandsk arbejdskraft kan have en negativ effekt på indkomstudviklingen for personer med relativt lave lønninger og en negativ effekt på beskæftigelsen.

I rapporten fokuserer Axcelfuture imidlertid kun på erhvervsindvandringen og den højtuddannede arbejdskraft. Rapporten ser på, hvilke brancher og hvor i landet erhvervsindvandrerne arbejder, og i hvilket omfang de bidrager til det danske samfund. Og rapporten undersøger, hvordan virksomheder kan tiltrække den rette arbejdskraft, hvilket munder ud i en stribe anbefalinger fra Axcelfutures advisory board for globalisering.

En af anbefalingerne er, at politikerne ikke kan sove i timen. Hvis Danmark skal tiltrække udenlandsk arbejdskraft på en effektiv måde i konkurrence med andre lande, er der brug for løbende at forbedre og tilpasse de udviklede og ofte bureaukratiske regler.

God læselyst

Claus Grube og Jens Hjarsbech

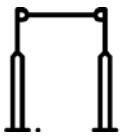
Axcelfutures advisory board for globalisering

- Tidligere ambassadør Claus Grube (formand)
- Bestyrelsesmedlem Kirsten Smedegaard Andersen
- Executive Vice President Ola Arvidsson, Arla Foods
- Direktør Betina Hagerup, KMD
- Director Per Flink Iversen, Maersk
- Chefkonsulent Michael Bremerskov Jensen, Dansk Erhverv
- Bestyrelsesformand Eivind Kolding
- Senior Vice President Kenth Kærhøg, Danfoss
- Senior Vice President Jens Olivarius, SimCorp
- Direktør Kim Nøhr Skibsted, Poul Due Jensens Fond
- Cheføkonom Thomas Søby, Dansk Metal
- Bestyrelsesmedlem Jørgen Tang-Jensen, VKR Holding
- Cheføkonom Frank Øland, Landbrug & Fødevarer

SAMMENFATNING AF RAPPORTENS KONKLUSIONER

- Danske virksomheder og dansk økonomi er afhængige af arbejdskraft fra udlandet. Af rapporten fremgår det, at der i dag er så mange udenlandske ansatte i de danske virksomheder, at der er flere beskæftigede udlændinge, end der er ledige danskere. I dag udgør 9 pct. af beskæftigelsen således personer med udenlandsk statsborgerskab.
- Rapporten analyserer erhvervsindvandringen og den højtuddannede udenlandske arbejdskraft og dokumenterer, at efterspørgslen efter udenlandsk arbejdskraft ikke er et københavner- eller storbyfænomen.
- Analyserne viser, at erhvervsindvandrerne og den højtuddannede udenlandske arbejdskraft udgør relativt store dele af beskæftigelsen i både midt-, syd- og vestjyske kommuner og i hovedstadsområdet.
- Rapporten gør op med myten om, at der er en stor erhvervsindvandring af lavtuddannet arbejdskraft. Rapporten viser, at 24 pct. af erhvervsindvandrerne har en lang videregående uddannelse mod 11 pct. af alle beskæftigede.
- Adgangen til udenlandsk arbejdskraft er en ekstra arbejdskraftreserve, som kan forlænge opsvinget ved at sikre, at virksomhederne har tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft. Det er også en økonomisk buffer, når krisen rammer, fordi den udenlandske arbejdskraft mildner stødet til arbejdsmarkedet, når økonomien bremser op.
- Udenlandsk arbejdskraft er generelt til gavn for dansk økonomi. Når udlændinge kommer hertil for at arbejde, betaler de skat og trækker kun i begrænset omfang på de offentlige kasser og velfærdsordninger. Derfor giver erhvervsindvandringen i gennemsnit et væsentligt positivt bidrag til de offentlige kasser ifølge bl.a. forskning og analyser fra Finansministeriet.
- Ligeledes bidrager erhvervsindvandringen til danske virksomheders økonomi. Ud over at udfylde ledige stillinger, så viser forskning også, at udenlandske eksperter øger produktiviteten og eksporten.
- Det er dog også vigtigt at slå fast, at der kan være bagsider af medaljen for nogle grupper på arbejdsmarkedet. Tilstrømning af lavtuddannet udenlandsk arbejdskraft kan ifølge forskningen således have en negativ effekt på lønnen for lavtuddannede danskere.
- Som rapporten også viser, er Danmark i skarp konkurrence med andre lande om at tiltrække udenlandsk arbejdskraft. Rapporten dokumenterer, at vi står svagt på nogle punkter, da virksomheder kan spare store lønomkostninger ved at ansætte medarbejdere i andre lande som følge af lavere skatter og leveomkostninger.
- Fx viser casen om den danske virksomhed SimCorp, der præsenteres i rapporten, at SimCorp udlægger funktioner til andre lande som følge af mangel på kompetencer i Danmark, og fordi der er store besparelser herved.

AXCELFUTURES HOVEDANBEFALINGER TIL BEDRE ADGANG TIL HØJTKVALIFICERET UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT

**SÆNK INDKOMSTGRÆNSEN FOR NØGLEMEDARBEJDERE I
FORSKERSKATTEORDNINGEN FRA 65.100 KR. OM MÅNEDEN TIL
55.000 KR. OG UDVID DEN FRA 7 TIL 10 ÅR**

FJERN BUREAUKRATISK BØVL I ADGANGSORDNINGERNE

Mens EU-borgere har fri adgang til det danske arbejdsmarked, kan udlændinge fra andre dele af verden komme til Danmark for at arbejde gennem en række forskellige ordninger. Men uanset om de kommer fra europæiske eller ikke-europæiske lande, skal det ikke være unødvendigt bureaukrati, der forhindrer virksomheder i at tiltrække højtuddannede udlændinge.

Virksomheders mulighed for at få adgang til den ønskede udenlandske arbejdskraft uden for Europa hæmmes ofte af bøvl i bureaukrati. Fx kan kravet om, at lønnen skal indbetales til en dansk bankkonto, være særligt problematisk for korte ansættelser, hvor medarbejderne typisk opretholder økonomiske forpligtelser i hjemlandet som fx fast månedlig betaling af husleje.

” **Derfor skal unødvendige bureaukratiske forhindringer fjernes.** ”

Danske virksomheder er i skarp international konkurrence om de klogeste hoveder og de største talenter. Her har vi heldigvis meget at byde på gennem et velfungerende samfund, flade strukturer på arbejdspladsen og i samfundet, god ”work/life-balance” og

fleksibiliteten på arbejdspladserne. Men som det også fremgår af Axcelfutures globaliseringsprojekt, stiller både de høje danske leveomkostninger og de høje danske skatter danske virksomheder dårligere i konkurrencen om de internationale talenter og kloge hoveder. Den høje danske skat på høje indkomster er især en barriere for at tiltrække højtuddannede, der ikke kan ansættes på forskerordningen.

” **Derfor skal flere højtlønnede udlændinge kunne komme til Danmark for at arbejde, ved at indkomstgrænsen for nøglemedarbejderne i bruttoskatteordningen for forskere og nøglemedarbejdere (forskerskatteordningen) sænkes fra de nuværende 65.100 kr. om måneden til 55.000 kr.**

Forskerskatteordningen skal samtidig udvides fra 7 til 10 år for bedre at kunne fastholde de højtlønnede medarbejdere i Danmark i længere tid. ”

Der er ikke enighed i advisory boardet, da Dansk Metal ikke bakker op om dette forslag.

Ved at sænke grænsen i forskerskatteordningen fra 65.100 kr. om måneden til 55.000 kr. bliver det nemmere for

danske virksomheder at tiltrække højt specialiseret arbejdskraft. Samtidig øges tilknytningen til Danmark, når nøglemedarbejderne ikke tilskyndes til at flytte ud igen pga. en langt højere beskatning efter få år. Dermed øges sandsynligheden for, at de forbliver i Danmark og bidrager til samfundet gennem flere år – også efter de 10 år.

En lavere indkomstgrænse i forskerskatteordningen har potentialet til at tiltrække mellem 500 og 1.000 flere højtloønnede udlændinge til det danske arbejdsmarked.¹ Det svarer til mellem 13 pct. og 26 pct. af de nøglemedarbejdere, der i 2016 var på forskerordningen. Dette vil gøre Danmark mere konkurrencedygtig i

konkurrencen om internationale talenter og kloge hoveder, samtidig med at velfærdssamfundet bevares.

Det vurderes desuden, at det kan have en tilsvarende eller større effekt på tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft at fjerne unødvendige bureaukratiske forhindringer i adgangsordningerne, men størrelsen af effekterne er usikre.

Axcelfutures advisory board anbefaler, at regeringen arbejder for, at flere højtloønnede udlændinge kan komme til Danmark under forskerskatteordningen, og at unødige bureaukratiske bøvl i adgangsordningerne fjernes.

¹ Effektvurderingen tager udgangspunkt i Skatteministeriets effektvurdering af forslaget fra 2014 om at sænke indkomstgrænsen fra 70.600 månedligt til 60.600. Her var vurderingen en effekt

på 500 flere beskæftigede. Da dette forslag går længere ned i lønfordelingen, og perioden hæves fra 7 til 10 år, vurderes effekterne at være større end 500.

AXCELFUTURES DETALJEREDE ANBEFALINGER TIL BEDRE ADGANG TIL HØJTKVALIFICERET UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT

Herunder fremgår de detaljerede forslag til at forbedre adgangen til højt kvalificeret udenlandsk arbejdskraft, som medlemmerne af advisory boardet for Axcelfutures globaliseringsprojekt står bag.

Regeringen offentliggjorde d. 3. oktober 2018 udspillet "Styrket rekruttering af udenlandsk arbejdskraft". Nogle af forslagene herfra går igen i advisory boardets forslag til bedre adgang til højt kvalificeret udenlandsk arbejdskraft.

Fjern bøvlet bureaukrati

- Kravet om dansk bankkonto skal afskaffes
- Kravet om fornyet ansøgningsproces ved stillingskifte internt i en virksomhed skal afskaffes
- Der skal indføres mulighed for at søge om nyt ophold fra Danmark, hvis forlængelse ikke er søgt rettidigt, for eksempel pga. en undskyldelig fejl

Virksomheders mulighed for at få adgang til den ønskede udenlandske arbejdskraft hæmmes ofte af bøvlet bureaukrati. Fx kan kravet om, at lønnen skal indbetales til en dansk bankkonto, være særligt problematisk for korte ansættelser, hvor medarbejderne typisk opretholder økonomiske forpligtelser i hjemlandet som fx fast månedlig betaling af husleje. Derfor skal denne og andre unødvendige bureaukratiske forhindringer fjernes.

Forslagene vurderes at indebære et begrænset merprovenu for staten gennem mindre administration.

Gør fast track-ordningen mere fleksibel

- Karantæneperioden i fast track-ordningen skal afkortes fra to år til seks måneder
- Minimumskravet for virksomhedsstørrelsen skal sænkes fra 20 til 5 ansatte
- Inddragelse/manglende adgang til fast track-certificering ved bødestraf skal lempes, så der enten skal være givet mere end tre bøder inden for ét år eller en bødestraf på mindst henholdsvis 60.000 kr. for små og mellemstore virksomheder (under 250 fuldtidsansatte) og 100.000 kr. for store virksomheder. Certificering inddrages ikke ved idømt bøde på grund af simpel uagtsomhed, hvis virksomheden ikke tidligere er idømt straf

Fast track-ordningen har vist sig at være en vigtig kanal til fx at rekruttere udenlandske specialister. Men der er en række bestemmelser, der hæmmer virksomhedernes muligheder for at få fuld gavn af ordningen, og små, uagtsomme overtrædelser af bestemmelserne har disproportionelle konsekvenser. Derfor skal disse bestemmelser lempes.

Forslagene vurderes at indebære et merprovenu for staten gennem skatteindtægter fra flere

udenlandske arbejdstagere.

Genindfør Greencard-ordningen i en revideret udgave

- o Greencard-ordningen skal genindføres i en revideret udgave, der rammer behovet for uddannet arbejdskraft bedre

Igennem Greencard-ordningen, som blev afskaffet i juni 2016, kunne udlændinge få opholdstilladelse, hvis de havde tilstrækkeligt med point ifølge et pointskema, der gav point for uddannelse, jobberfaring, sprogkundskaber, tilpasningsevne og alder. Der var også krav til minimumsindkomst ved ansøgning om forlængelse. Ordningen blev afskaffet, da personernes uddannelser ofte ikke blev brugt tilstrækkeligt. Ordningen bør genindføres i en revideret udgave, der sikrer, at den rammer behovet for uddannet arbejdskraft.

Forslaget vurderes at være umiddelbart provenuneutralt for staten gennem skatteindtægter fra flere udenlandske arbejdstagere men med tilsvarende øgede administrative omkostninger.

Gør de administrative regler bedre

- o Bødeniveauet for arbejdsgivere, der bevidst eller groft uagtsomt overtræder udlændingeloven, samt for personer, der yder bistand til ulovligt arbejde eller ophold, skal skærpes
- o Der skal gennemføres tiltag, som sigter mod at styrke advisering og vejledning af arbejdsgivere samt orientere arbejdsgivere ved ændringer i en udlændings arbejdstilladelse
- o Der skal være hurtigere sagsbehandling for den medfølgende familie med et mål om

en sagsbehandlingstid på maks. en måned, sådan som det allerede gælder for arbejdstagere fra tredjelande

De administrative regler omkring udenlandsk arbejdskraft kan gøres bedre. Eksempelvis bør der være skærpet straf for bevidst eller groft uagtsom overtrædelse af loven, men arbejdsgiverne skal også have bedre mulighed for at overholde reglerne, og det skal gøres mere smidigt for den rekrutterede arbejdskraft at få sagsbehandlet opholdstilladelsen for evt. medfølgende familie.

Forslagene vurderes at indebære et begrænset mindreprovenu for staten gennem mere administration.

Gør målrettede tiltag for at tiltrække højtuddannede og højtlønnede

- o Indkomstgrænsen for nøglemedarbejdere i Bruttoskatteordningen for forskere og nøglemedarbejdere (forskarskatteordningen) skal sænkes fra 65.100 kr. om måneden til 55.000 kr., og ordningen skal udvides fra 7 til 10 år. *Der er ikke enighed i advisory boardet, da Dansk Metal ikke bakker op om dette forslag.*
- o Ambassader skal kunne formidle kontakt mellem udenlandske specialister og danske virksomheder. Dette skal være et særskilt fokusområde på ambassader i Sydeuropa
- o Regeringen skal arbejde for en højere grad af gensidig anerkendelse af andre landes uddannelser

Det skal være nemmere for virksomheder at få adgang til meget højtlønnede specialister og nøglemedarbejdere fra udlandet, hvorfor indkomstgrænsen i forskarskatteordningen skal sænkes og perioden forlænges.

Virksomheder skal desuden kunne få hjælp til

at få kontakt til de rette medarbejdere gennem eksempelvis danske ambassader. Dette gælder særligt i Sydeuropa, hvor ledigheden blandt højtuddannede stadig er relativt høj.

Endelig skal udlændinge i højere grad kunne bruge deres uddannelse i Danmark gennem øget gensidig anerkendelse af andre landes uddannelser.

Forslagene vurderes at være umiddelbart provenuneutrale for staten gennem færre skatteindtægter fra udenlandske arbejdstagere, der kommer ind på forskerordningen, som også ellers ville have taget arbejde i Danmark, mens skatteindtægter samtidig øges gennem øget beskæftigelse fra de tre forslag.

Gør det nemmere at fastholde udenlandske studerende

- Uddannelsesinstitutionerne skal skabe bedre muligheder for praktik i en privat virksomhed som en del af uddannelsen i Danmark
- Der skal indføres adgang til jobsøgningsforløb for forskere og ph.d.-studerende ved uforskyldt ledighed, mulighed for at påbegynde job parallelt med ansøgningsprocessen og bedre adgang for familiemedlemmer til at rejse ind og ud af landet
- Indsatsen for at fastholde flere internationale dimittender inden for

mangelområder på det danske arbejdsmarked skal styrkes

Udenlandske studerende i Danmark kan være en meget værdifuld arbejdskraft, når de er færdige med studiet. Derfor skal vi være bedre til at fastholde dem, efter de har afsluttet den danske uddannelse.

Forslagene vurderes at være umiddelbart provenuneutrale for staten.

Giv en bedre velkomst til udenlandske medarbejdere

- Al kommunikation med myndigheder skal kunne foregå på engelsk
- Gratis danskundervisning for selvforsørgende udlændinge skal genindføres
- Flere kommuner og storbyer skal arrangere "Meet the Danes"/"Welcome to Denmark"-arrangementer

Udenlandsk arbejdskraft bidrager til danske virksomheder og til det danske samfund. Det er derfor vigtigt, at det er gnidningsfrit for udlændinge at komme til landet og nemt at overholde regler og integrere sig i samfundet, når de er kommet hertil. De skal samtidig mødes med åbne arme, så de i højere grad føler sig velkomne og dermed bliver længere tid i landet.

Forslagene vurderes at indebære et begrænset mindreprovenu for staten.